

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Психолого-педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти**

До захисту допустити:

В.о завідувача кафедри

 С. І. Макаренко

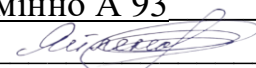
«19» листопада 2024 р.

**ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В
ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Дошкільна освіта. Інклюзія»
Нехаєвої Вікторії Олегівни

Науковий керівник: доктор педагогічних наук,
професор
Крутий К.Л.

Рецензент: завідувач кафедри дошкільної
педагогіки, психології та фахових методик,
доктор педагогічних наук, професор
Хмельницької гуманітарно-педагогічної
академії
Зданевич Л.В.

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою відмінно А 93
Секретар ЕК
«19» грудня 2024 р.

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	9
1.1. Цифрові технології, їх сутність, види, функції	9
1.2. Особливості використання цифрових технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.....	14
1.3. Психолого-педагогічні шляхи запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти	19
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПРОГРАМА ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	25
2.1. Стан досліджуваної проблеми у практиці.....	25
2.2. Дослідницько-експериментальна робота.....	31
2.3. Результати дослідницько-експериментальної роботи	47
Висновки до розділу 2.....	49
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ.....	59

ВСТУП

Сучасний світ швидко розвивається і цифрові технології є невід'ємною його частиною. Зміни, що відбуваються в суспільстві, визначають нові підходи до розвитку системи освіти. Цифрові технології швидко інтегруються в освітні простори закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), відкривають нові можливості педагогам для ефективної організації взаємодії усіх учасників освітнього процесу. Так, І. Колеснікова, О. Орлова зазначають, що цифровізація набуває глобальних масштабів. Якісні зміни змісту, структури освітнього процесу, упровадження дистанційних технологій характеризують сучасний етап розвитку дошкільної освіти. У зв'язку з цим проблема вивчення потенціалу цифрових технологій та можливостей їх використання в ЗДО стає все більш актуальною [15]. Сучасний ЗДО – це не просто місце для догляду за дітьми, а освітній простір, де кожна дитина має можливість розвиватися, вчитися і пізнавати світ.

Однією з проблем розвитку сучасної дошкільної освіти є проблема оновлення професійних умінь педагога. Вже не достатньо вміти скопіювати текст і форматувати його, вставляти в текст малюнок або таблицю тощо. Фахівцю необхідно уявляти інформаційний світ у всьому різноманітті та розвивати цифрову компетентність в аспекті організації освітньої взаємодії з сучасним поколінням дошкільників. Так, А. Фамілярська зазначає, що вирішення цих завдань неможливе без актуалізації та перегляду всіх напрямів роботи педагога закладу дошкільної освіти в контексті інформатизації [31].

У Законі України «Про дошкільну освіту» [11], Базовому компоненті дошкільної освіти [3] визначено, що «відродження суспільства України, його розвиток значною мірою залежить від творчості його членів, їхньої ініціативи, тих умов, що створюються для розвитку та реалізації потенціалу кожної особистості. Пошук шляхів та створення умов для актуалізації творчості

кожного дошкільника є одним із пріоритетних завдань сучасної дошкільної освіти» [3, с. 12].

Дошкільний вік – це важливий етап для формування цифрової компетентності, яку можна визначити як нову форму грамотності, що стає у XXI столітті необхідним компонентом будь-якого процесу життєдіяльності. Цифрові технології відіграють важливу роль у розвитку та підвищенні якості сучасної дошкільної освіти, як стверджують науковці [15].

Актуальність проблеми полягає в тому, що діти, які зараз ходять до дитячого садка, житимуть і працюватимуть в епоху стрімкого розвитку цифрових технологій. Тому їм вже з дошкільного віку важливо знайомитися з основами цифрової грамотності та вчитися використовувати цифрові інструменти для навчання та саморозвитку. Сучасні діти оточені девайсами та мультимедійним контентом. Їх цікавлять інтерактивні та динамічні способи отримання інформації. Використання цифрових технологій в освітньому процесі дозволить зробити заняття більш цікавими та захоплюючими, що сприятиме кращому засвоєнню знань. Уміння використовувати цифрові технології є все більш важливим для успішного навчання, роботи та особистого життя. Тому важливо давати дітям можливість розвивати цю компетентність [17].

Отже, важливим завданням закладу дошкільної освіти є забезпечення гармонійного розвитку дитини, вміння вчитися, критично мислити, вирішувати проблеми, спілкуватися, бути креативним та співпрацювати [2]. Сучасні заклади дошкільної освіти все більше уваги приділяють індивідуальному підходу до кожної дитини, враховуючи її особливості та темпи розвитку. Використовуються різноманітні методики та технології навчання, що дозволяють зробити освітній процес цікавим та ефективним [1].

Ефективним засобом розвитку дитини є цифрові технології. На нашу думку, саме вони сприяють інтенсифікації освітнього процесу з дітьми старшого дошкільного віку, розвитку творчих здібностей, підвищенню їхньої мотивації до навчання, з їх допомогою діти навчаються аналізувати

інформацію, робити висновки, вирішувати проблеми. Метою використання цифрових технологій в закладі дошкільної освіти є створення педагогами власних мультимедійних продуктів, використання онлайн-бібліотек, методичних порталів та інших ресурсів для пошуку матеріалів для занять, враховуючи особливості та потреби кожної дитини, організовуючи освітній процес з урахуванням її індивідуального темпу та стилю навчання [5].

Мета дослідження: дослідити шляхи та методи ефективного запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти з метою оптимізації та покращення якості освіти дітей дошкільного віку, створення власних мультимедійні продуктів, користування Інтернет ресурсами, впровадження в освітній процес комп'ютерних програм, ігор, відео занять.

Метою використання цифрових технологій в закладі дошкільної освіти є створення педагогами власних мультимедійні продуктів, використання онлайн-бібліотек, методичних порталів та інших ресурсів для пошуку матеріалів для занять, враховуючи особливості та потреби кожної дитини, організовуючи освітній процес з урахуванням її індивідуального темпу та стилю навчання.

Об'єкт дослідження – запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні засади запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти, їх вплив на дітей дошкільного віку.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження нами було використано такі методи: аналіз, систематизація і узагальнення науково–педагогічних джерел, спостереження, педагогічний експеримент, діагностичний метод (опитувальники, бесіди), кількісний і якісний аналіз одержаних результатів.

Експериментальна база дослідження. Експериментальна робота виконувалася на базі дошкільного навчального закладу ясла-садок № 52

«Райдуга» м.Бахмут, КУ «Інклюзивно-ресурсний центр» Якушинецької сільської ради, вул. Хмельницьке шосе 40. с. Ксаверівка, Вінницька обл., Вінницький район.

Дослідження проблеми проводилося з 2023 р. по 2024 р. і складалося з таких етапів.

На першому етапі – інформаційно–пошуковому – вивчалася теоретична і методична література по проблемі дослідження в загальній і спеціальній педагогіці, психології, а також державні документи; розроблявся методологічний апарат. Здійснювалися пошук і вибір емпіричної бази дослідження та констатувальний етап експерименту.

На другому етапі – формувальному – здійснювався добір діагностичних методик для проведення діагностичного експерименту спрямованого на впровадження нових засобів навчання, які використовують інтерактивні та мультимедійні інструменти.

На третьому етапі – аналітичному – проводилися обробка й аналіз даних контрольного етапу діагностичного експерименту і їх інтерпретація, теоретичне узагальнення результатів експериментальної роботи, формулювання висновків і оформлення тексту роботи.

Наукова новизна і теоретична значущість дослідження полягає в тому що, воно дозволяє: оцінити сучасний стан використання цифрових технологій у дошкільній освіті; визначити найбільш ефективні методи та інструменти для інтеграції цифрових технологій в освітній процес; розробити рекомендації для педагогів, адміністрації закладів дошкільної освіти; ідентифікувати потенційні ризики та обмеження використання цифрових технологій у роботі з дошкільнятами; дослідити вплив цифрових технологій на розвиток пізнавальних, комунікативних та інших компетентностей дітей дошкільного віку;

Теоретична значущість дослідження полягає в тому, що його результати можуть: збагатити теоретичні основи дошкільної педагогіки новими знаннями про можливості використання цифрових технологій у освітньому процесі;

сприяти розробці нових педагогічних технологій та методик, орієнтованих на використання цифрових інструментів; сформулювати наукову основу для подальших досліджень у галузі цифрової трансформації дошкільної освіти; допомогти розробити ефективні стратегії підготовки педагогів до роботи в умовах цифрового середовища.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробленні діагностичного інструментарію, критеріїв, показників і рівневих характеристик. Результати дослідження можуть бути використані студентами при проходженні педагогічної практики в закладах дошкільної освіти, або під час наукового дослідження з дотичної тематики.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Зміст дослідження викладено на 63 сторінках, з них 40 основного тексту. В тексті містяться 13 рисунків, 3 таблиці. Список використаних джерел містить 50 найменувань. У роботі представлено 3 додатки, які розміщено на 5 сторінках.

Результати дослідження було оприлюднено на Всеукраїнських конференціях та висвітлено в таких публікаціях:

1. Нехаєва В. Шляхи запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти. Магістерські студії психолого-педагогічного факультету Маріупольського державного університету: *збірник наукових праць здобувачів ОС Магістр ОП «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Фізична культура та спорт», «Практична психологія», «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти»* / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Випуск 2. Київ: МДУ, 2024. С. 40.
2. Нехаєва В. Шляхи запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти. *Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспектива, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року* / за заг. редакцією Ю. О. Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. С. 51.

3. Нехаєва В. Магістерські студії психолого-педагогічного факультету Маріупольського державного університету: збірник наукових праць здобувачів ОС Магістр ОП «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Фізична культура та спорт», «Практична психологія», «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти» / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Випуск 1. Київ: МДУ, 2023. С. 25
4. Нехаєва В. Коли світ на межі змін: впровадження моделі школи, чутливої до психічного здоров'я. Навчання за програмою від громадської організації «ГО ГЛОБАЛ», з 20.08.24 по 27.09.2024. Додаток 1.

РОЗДІЛ 1 РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1 Цифрові технології, їх сутність, види, функції

Управління освітнім процесом у сучасному світі у закладах освіти зазнає значних змін, в основі управління лежить швидкий розвиток цифрових технологій та зміна освітніх парадигм. Державна програма спрямована на активне застосування нових цифрових технологій для підвищення ефективності навчання. Сучасна система освіти орієнтується на використання новітніх цифрових технологій у освітньому процесі, що формує комп'ютерну та інформаційну грамотність майбутніх спеціалістів.

Сучасний світ вимагає від кожної людини вміння ефективно працювати з інформацією. Саме тому застосування цифрових технологій в освіті є не просто бажаним, а необхідним. Перехід до компетентнісного підходу робить акцент на розвитку не лише знань, а й практичних навичок, зокрема здатності самостійно шукати, аналізувати та використовувати інформацію. Формування інформаційної компетентності допомагає дошкільникам успішно адаптуватися до змін і досягати поставлених цілей [15].

У сучасному інформаційному просторі дітям часто важко орієнтуватися, тому вміння самостійно шукати, аналізувати та відбирати потрібну інформацію набуває особливого значення. Знання більше не є самоціллю — вони служать основою для розвитку особистості та успішної професійної реалізації. Саме тому важливо формувати у старших дошкільників інтерес і потребу до постійного здобуття нових знань [34].

Розкриємо значення поняття «технологія». Поняття «технологія» можна інтерпретувати, як спосіб перетворення речовин, енергії та інформації в процесі створення продукції, обробки матеріалів, складання продукції,

контролю якості та управління (згідно з Великим економічним словником). У контексті цифрових технологій це поняття зосереджено на перетворенні інформації [18].

Основна ідея цифрових технологій полягає у представленні будь-якої інформації (тексту, зображення, звуку, відео) у вигляді бінарного коду. Цей код легко обробляти за допомогою комп'ютерів, що дозволяє виконувати різноманітні операції з інформацією: зберігати, передавати, обробляти, аналізувати та створювати нову [40].

Цифрові технології – це сукупність методів та інструментів, які дозволяють обробляти, зберігати та передавати інформацію у цифровому форматі. На відміну від аналогової інформації, яка представлена у безперервній формі (наприклад, звукові хвилі), цифрова інформація дискретна і складається з нулів та одиниць [19].

Цифрові технології в освіті представляють собою широкий спектр інструментів. Він охоплює як прості програми для перевірки знань, так і складні навчальні системи, які використовують штучний інтелект для індивідуалізації навчання.

З точки зору дидактики, В. Шолоховіч пропонує розглядати цифрові технології як необхідний інструмент для ефективного навчання. Їхнє застосування дозволяє інформатизувати освітній процес.

Цифрові технології позитивно впливають на всі аспекти системи навчання: мету, зміст, методи, організаційні форми та засоби. Вони допомагають вирішувати складні й актуальні завдання, спрямовані на розвиток інтелектуального і творчого потенціалу, аналітичного мислення та самостійності у старших дошкільників [6].

Зростання ролі цифрових технологій в освіті не повинно відволікати увагу вихователя від головного завдання – формування особистості дитини. Навпаки, комп'ютеризація дозволяє звільнити час для більш глибокої роботи над духовним розвитком дітей [25].

Персональний комп'ютер — універсальний навчальний засіб,

ефективний для різних форматів занять. Він гармонійно доповнює традиційне навчання, дозволяючи використовувати весь доступний арсенал освітніх інструментів. Персональний комп'ютер може стати чудовим інструментом для розвитку дошкільнят, але тільки за умови правильного використання. Завдяки різноманітним програмам та іграм, дитина може розвивати свої пізнавальні, творчі та комунікативні здібності [14].

Цифрові технології охоплюють широкий спектр пристроїв та систем, які дозволяють створювати, зберігати та керувати цифровими даними. Важливим компонентом цифрових технологій є інформаційні технології, що базуються на використанні комп'ютерів для обробки та аналізу інформації.

Цифрові технології охоплюють усі форми, що базуються на двійковому кодуванні сигналу, зокрема дані, програмне й апаратне забезпечення, а також цифрові послуги будь-якого типу [35].

Враховуючи усі визначення було здійснено класифікацію цифрових технологій в освіті:

1) апаратне забезпечення – це сукупність технологій, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості, реалізовані в пристроях. До них належать комп'ютери, ноутбуки, мобільні телефони, планшети, мультимедійні проектори, інтерактивні дошки, сканери, принтери, пристрої для запису відео та аудіо, акустичні системи, інтернет речей, робототехніка, навчальні пристрої, а також модеми, роутери, контролери, маршрутизатори й різноманітні датчики (біометричні, світла, повітря тощо);

2) програмне забезпечення – це комплекс програм, алгоритмів та інструментів, призначених для обробки інформації в цифровому форматі. Воно включає в себе технології для роботи з текстами, зображеннями, відео, аудіо, а також системи пошуку, аналізу даних та хмарні сервіси. Штучний інтелект, машинне навчання та віртуальна реальність є сучасними трендами у розвитку програмного забезпечення;

3) комунікаційне забезпечення – охоплює широкий спектр технологій, які полегшують взаємодію між людьми та пристроями. Це включає в себе онлайн-

платформи, соціальні мережі, системи для спільного використання даних, а також інструменти для навчання. Головна мета комунікаційного забезпечення – забезпечити ефективну взаємодію та обмін інформацією.

Класифікація цифрових технологій для їх застосування у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників охоплює:

- подання (презентацію) навчального матеріалу;
- підготовку дидактичних навчальних матеріалів;
- розробку електронних навчальних ресурсів;
- проведення контролю та діагностики знань;
- індивідуалізація освітньої діяльності здобувачів освіти;
- корекцію розвитку здобувачів освіти;
- прогнозування та планування освітньої траєкторії;
- управління навчально-пізнавальною діяльністю;
- систематизація та узагальнення інформації (зокрема формування портфоліо);
- організація документообігу.

Цифрові технології – це невід’ємна частина сучасного світу. Вони постійно розвиваються, відкриваючи нові можливості. Розуміння сутності, видів та функцій цифрових технологій допоможе краще орієнтуватися в динамічному світі. Класифікація цифрових технологій з погляду організації освітнього процесу та його управління відбувається завдяки створенню сучасної методики навчання, яка враховує накопичений педагогічний досвід [41].

Потрібно зауважити, що цифровізація освітнього середовища є інструментом, за допомогою якого відбувається вдосконалення традиційного формату освіти. Ось деякі форми організації освітнього процесу з застосуванням елементів електронного навчання [36].

Платформи для онлайн освіти, які дозволяють забезпечити віддалений доступ до навчального матеріалу та іншим освітнім ресурсам (наприклад, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams). Їх використання є зручним як при

організації дистанційної форми здобуття знань, так і під час проведення занять в групах та мішаній формі. Вказані платформи дозволяють здійснити процес інтеграції цифрових ресурсів із традиційними методами викладання [7].

Мультимедіа використовують для створення презентацій, електронних підручників та посібників, відео-лекцій, віртуальні лабораторні роботи. Присутність мультимедійних елементів додає освітньому процесу наочності, ілюстративності, привабливості, допомагає здобувачам сприймати та засвоювати інформацію динамічно та змістовно [50].

Інструментарій для сумісної роботи та отримання оберненого зв'язку між викладачем та здобувачами надає можливість оперативно використовувати, редагувати документи, навчальний матеріал (наприклад, інтерактивні дошки Miro, онлайн-платформа графічного дизайну Canva).

Засоби комунікацій між учасниками освітнього процесу є важливим компонентом організації цифрового простору (наприклад, програми для організації відеоконференцій Google Meet, Zoom, Skype, месенджери Telegram, Viber, Facebook Messenger).

1.2. Особливості використання цифрових технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти

Цифрові технології все активніше проникають у різні сфери нашого життя, і освіта не є винятком. Особливо актуальним це питання є для закладів дошкільної освіти, де закладаються основи знань і навичок, необхідних для успішного життя в сучасному світі [43].

Оскільки цифрові технології стають важливою частиною нашого життя, швидкий розвиток і трансформація повсякденного досвіду змушує представників нашого суспільства мати можливість орієнтуватися в цьому середовищі та жити в ньому. Щоб задовольнити потребу в розвитку основних

навичок, є прагнення створити освітнє середовище, яке допомагатиме дітям і вихователям сприяти розвитку цифрової грамотності та комп'ютерного мислення на всіх рівнях освіти. Тому вихователі дитячих садків повинні відповідним чином інтегрувати цифрові технології у свою діяльність [9].

Діти народжуються в цифровому світі, який формує їхній досвід, характер соціальних відносин, спілкування. Вони вчаться контролювати різні технології напрочуд швидкими темпами. Однак здатність керувати пристроями не пов'язана з їх здатністю розуміти глибший контекст їх використання. Розуміння дитиною можливих небезпек і наслідків використання цифрових технологій обмежене рівнем когнітивних можливостей і досвіду [33].

Сучасні дослідження підкреслюють важливість підтримки свободи волі та саморегуляції дітей під час використання цифрових технологій з раннього віку. Персоналізований та індивідуальний досвід навчання під час використання цифрових інструментів є однією з чудових можливостей для підтримки розвитку самостійності та незалежності. Включення інтерактивних візуальних елементів в освітні програми може покращити навчальну мотивацію, ставлення та доступність. Дітям слід надати можливість вибирати та визначати власну лінію поведінки. Ігрові елементи можуть дати можливість експериментувати з правилами, межами та емоціями [8].

Впровадження нових освітніх технологій, зокрема цифрових, у освітній процес дає низку позитивних результатів, зокрема:

- вільне опанування цифрових технологій;
- розширення простору для творчості дитини;
- можливість самореалізації та самоствердження;
- навички продуктивної організації дозвілля;
- розвиток комунікативних, творчих, технічних та евристичних здібностей дитини;
- залучення до самостійної творчої діяльності.

Цифрові технології — потужний інструмент для отримання різноманітної

інформації, ефективний засіб підвищення інтересу до навчання та розвитку творчості дитини [51].

Сучасні цифрові технології відкривають нові перспективи для розвитку освіти, змінюючи дидактичні підходи та методологічні основи організації навчального процесу. Це вимагає створення нової парадигми здобуття знань, яка сприятиме ефективнішому формуванню творчих здібностей, інтелекту та розвитку цільного світогляду у дітей [20].

Особливістю використання цифрових технологій в освітньому процесі є те, що дитина стає центром навчальної діяльності, аналізуючи її індивідуальні здібності та інтереси, формуючи власний процес пізнання.

Цифрові технології можна ефективно використовувати на будь-якому етапі заняття, під час індивідуальної або групової роботи, а також при набутті, узагальненні, закріпленні та контролі знань і навичок. Час використання комп'ютера для організації та проведення задуму може змінюватися від кількох хвилин до повного циклу [42].

Цифрові технології відкривають перед дошкільнятами безмежні можливості для пізнання світу. Завдяки їм, освітній процес стає не просто передачею знань, а захопливою подорожжю в світ інформації [22].

Сучасні діти не виявляють світ без цифрових технологій. Важливо навчити їх ефективно шукати, опрацьовувати та аналізувати великий обсяг інформації за короткий час. Це допоможе вихователям підключати традиційні методи навчання з використанням цифрових технологій.

На думку К. Крутій, О. Голюк та інших дослідників, використання педагогами цифрових технологій в закладі дошкільної освіти дає змогу [39]:

- подавати інформацію швидше, ніж при використанні звичайних засобів навчання;
- підвищити ефективність сприйняття матеріалу за рахунок більшої кількості ілюстративних матеріалів;
- прискорити хід заняття, що сприятиме швидшому засвоєнню інформації і даних, розвитку пам'яті, уяви, творчих здібностей дітей;

- оптимізувати роботу з дітьми, які мають обмежені фізичні можливості.

Завдяки використанню цифрових технологій у дітей старшого дошкільного віку формуються: креативність; критичне мислення та здатність розв'язання проблем; комунікативні навички; допитливість; логічне мислення; творчість; цифрова грамотність [47]. Роль цифрових технологій у розвитку творчих здібностей: цифрові технології надають дітям можливість задуматися та висловити свої творчі ідеї з використанням цифрових інструментів. Вони відкриваються перед дошкільниками безмежні можливості для самовираження та експериментування. Назвемо шляхи запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти [30].

Ігрові додатки та програми: різноманітні навчальні ігри допомагають розвивати логічне мислення, уяву та творчість.

Експерименти та дослідження: застосування цифрових технологій для вивчення природних явищ чи експериментів може розширити межі того, що доступно дошкільникам.

Творчість у мультимедіа: використання простих інструментів для малювання, анімації чи музичного створення дозволяє дітям виражати свою творчість у цифровому форматі.

Підтримка креативності через віддалені програми: мультимедійні програми дозволяють створювати художні твори та розвивати свої творчі навички в галузі мистецтва, музики та відео.

Віртуальні творчі заняття: організація онлайн-зустрічей, під час яких діти можуть разом творити, малювати або навіть створювати різні роботи.

Віртуальні експерименти: застосування онлайн-ресурсів для проведення простих хімічних, фізичних чи біологічних експериментів у домашніх умовах під наглядом батьків чи вихователів [46].

Музичні онлайн-заняття: організація віртуальних занять з музики, де діти можуть вивчати різні музичні інструменти, створювати свою музику чи виконувати віртуальні ансамблі.

Віртуальні виставки малюнків і творчих робіт: створення онлайн-

платформи для виставки творчих досягнень дітей.

Гра та навчання через інтерактивні додатки: використовувати інтерактивні додатки, які дозволяють дітям вивчити базові навички, такі як літери, числа та кольори. Спрямовувати їх на самостійне вивчення, дозволяючи їм обирати теми, які їх цікавлять.

Електронні завдання і головоломки: використання онлайн-ресурсів для створення різних головоломок та завдань, які розвивають логічне мислення та проблемне мислення.

Віртуальні екскурсії та дослідження: залучайте дітей до вивчення світу через віртуальні екскурсії та дослідження [38].

Для ефективного розвитку творчих здібностей важливо оцінювати та відстежувати прогрес дітей, щоб адаптувати навчання до їхніх потреб [12]. Для цього можна використати такі методи:

Спостереження: вивчення реакції дитини на нові враження та активності. Чи проявляє вона інтерес до різних видів творчості? Спостереження за здатністю дитини самостійно запускати та реалізовувати творчі ідеї.

Оцінювання: розробка критеріїв для оцінювання творчих завдань, враховуючи різноманітні аспекти творчості. Визначення стандартів творчих здібностей для дітей конкретного віку та відповідність цим стандартам.

Співпраця з батьками та педагогами: регулярні бесіди та зустрічі з батьками та педагогами для обговорення та оцінки творчих досягнень дитини.

Рекомендації та розвиток: надання порад та рекомендацій для подальшого розвитку творчих здібностей [13].

1.3 Психолого-педагогічні шляхи запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти

Впровадження цифрових технологій у закладах дошкільної освіти дозволяє зробити освітній процес цікавішим та ефективнішим, сприяючи всебічному розвитку дітей. Проте, важливо використовувати ці технології з урахуванням психолого-педагогічних принципів, щоб забезпечити їхню ефективність та безпечність [4].

Основні психолого-педагогічні шляхи запровадження цифрових технологій в ЗДО:

1. Відповідність віковим особливостям дітей:

Ранній вік (3-4 роки): обмежене використання цифрових технологій, акцент на розвиток дрібної моторики, сенсорне сприйняття, уяву та творчість.

Дошкільний вік (5-6 років): поступове впровадження цифрових технологій для ігор, навчання та розвитку пізнавальних навичок, з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.

2. Інтеграція з освітнім процесом:

Використання цифрових технологій як доповнення до традиційних методів навчання, а не їх заміна.

Застосування цифрових технологій для різних видів діяльності: ігри, пізнання, творчість, спілкування, фізичний розвиток.

3. Забезпечення безпеки та захисту дітей:

Контроль доступу до контенту та онлайн-ресурсів.

Навчання дітей правилам безпечної поведінки в Інтернеті.

Захист персональних даних дітей.

4. Підготовка педагогів:

Навчання педагогів використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Розвиток цифрової компетентності педагогів.

Методична підтримка педагогів у використанні цифрових технологій.

5. Співпраця з батьками:

Інформування батьків про використання цифрових технологій в ЗДО.

Залучення батьків до освітнього процесу з використанням цифрових технологій.

Навчання батьків правилам безпечної поведінки дітей в Інтернеті.

Щоб розвивати здібності дитини за допомогою цифрових технологій, потрібно:

- органічно включати їх у повсякденні заняття в ЗДО;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей кожної дитини;
- пропонування дітям цікавих завдань із використанням комп'ютера.;
- системно використовувати цифрові технології на всіх заняттях.

Розкриємо сутність вказаних умов.

Перша умова – **органічна інтеграція цифрових технологій у повсякденні заняття в ЗДО.**

Для оптимального розвитку дитини важливо створити навчальне середовище, де цифрові технології є невід'ємною частиною всіх занять.

Вихователь може зробити освітній процес більш ефективним, поєднуючи традиційні методи з комп'ютерними технологіями. Поєднання традиційних та цифрових методів навчання дозволяє вихователю створити різноманітне та цікаве навчальне середовище [24].

Можливості комп'ютера в освіті безмежні: від створення навчальних матеріалів до індивідуальної роботи з кожною дитиною. Комп'ютер – універсальний інструмент для вчителя: від підготовки презентацій до проведення онлайн-тестування [21].

Плануючи заняття з використанням цифрових технологій, зверніть увагу на такі аспекти:

- наявність необхідного комп'ютерного та мультимедійного обладнання;
- відповідність програмного забезпечення та навчальних матеріалів віковим особливостям дітей та вимогам навчальної програми;
- рівень цифрової грамотності вихованців та їхню готовність працювати

з комп'ютером;

- індивідуальні можливості кожної дитини у використанні цифрових технологій.

Ефективне використання цифрових технологій передбачає впровадження зворотного зв'язку в освітній процес, що дозволяє коригувати знання та навички дітей, а також оцінювати рівень розвитку творчих здібностей [44]. Різноманітні форми демонстрації та пояснення нового матеріалу полегшують його сприйняття, сприяють кращому запам'ятовуванню та усвідомленню. Використання комп'ютерів дає вихователю можливість оцінити увагу дітей до матеріалу, а елементи зацікавлення, властиві комп'ютерним технологіям, викликають у дітей сильну мотивацію до навчання, активізують інтерес до пізнання нового та сприяють розвитку творчого мислення і здібностей [23].

Друга умова – **врахування вікових та індивідуальних особливостей кожної дитини.**

Для успішного застосування цифрових технологій у навчанні необхідно враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, а також забезпечити високий рівень цифрової компетентності вихователя [49].

Принцип індивідуального підходу полягає у вивченні та врахуванні індивідуальних потреб і особливостей кожної дитини, що дозволяє оптимізувати освітній процес та сприяти всебічному розвитку особистості.

Індивідуалізація вимагає від педагога уваги та організованості для контролю результатів діяльності та належної організації освітнього процесу [27].

Серед способів реалізації принципу врахування індивідуальних та вікових особливостей дітей при використанні цифрових технологій виокремлюють такі:

- знання та врахування психофізіологічних вікових та індивідуальних особливостей дитини;
- диференційований вибір змісту, методів і засобів навчання, а також форм організації навчально-пізнавальної діяльності;

- стимулювання самостійної навчально-пізнавальної та творчої діяльності дитини;
- організація освітнього середовища, що сприяє критичному та творчому підходу дітей з урахуванням їх індивідуальних можливостей та бажань;
- виявлення творчого потенціалу дитини та створення умов для його реалізації в навчальній діяльності та поза нею;
- реалізація індивідуального підходу до оцінки знань, умінь і навичок дітей.

Одним із ключових завдань індивідуального підходу в навчанні є активне залучення дітей до освітнього процесу, розкриття його особливостей і можливостей. Це допомагає дітям усвідомити та реалізувати свої творчі здібності, використовуючи їх у навчально-пізнавальній діяльності [32].

Третя умова – **пропонування дітям цікавих завдань із використанням комп'ютера.**

Результативність розвитку здібностей дитини значною мірою залежить від використання комп'ютерних вправ та завдань у навчальній діяльності. Творчість дає вихованцю можливість реалізувати свої потреби, інтереси та здібності, а також знаходити форми і методи вираження індивідуальної активності [26].

Комп'ютерні завдання для формування творчих здібностей можна розподілити за ступенем навчальної діяльності на такі види:

- навчальні — сприяють набуттю нових знань, умінь та навичок;
- тренуючі — виконують закріплюючу та контролюючу функції, допомагають практично відпрацьовувати наявні навички;
- розвивальні — сприяють виявленню та розвитку творчих здібностей і навичок, притаманних кожній дитині;
- комбіновані — поєднують функції всіх трьох попередніх видів у різних варіаціях.

Комп'ютер, завдяки своїм можливостям змінювати ігрових персонажів, дії, місце дії та рівень складності завдань, допомагає вихователю підтримувати

інтерес дитини до теми та забезпечує краще засвоєння навчального матеріалу. Сучасні комп'ютерні технології пропонують дитині реальну, зрозумілу та досяжну мету, в процесі досягнення якої розвиваються її творчі здібності [29].

Четверта умова – **системно використовувати цифрові технології на всіх заняттях.**

Для досягнення максимальних результатів у навчанні необхідно регулярно використовувати цифрові технології на заняттях. Систематичне застосування цифрових технологій в освітньому процесі є ключовим фактором розвитку дошкільників [48].

Творчі здібності відіграють ключову роль у розвитку дитини, тому використання персонального комп'ютера в освітньому процесі повинно бути організоване системно [10].

Цифрові технології є ефективним засобом при поясненні теоретичних понять, оскільки дозволяють представити матеріал у наочно-образній формі з візуальним супроводом — кольоровим забарвленням, анімацією, фотоматеріалами та динамічними ілюстраціями [45]. Систематичний вплив мультимедійних засобів на образне сприйняття дітей здійснюється завдяки поєднанню графічної та цифрової інформації на екрані комп'ютера із звуковим супроводом (коментування вихователем), що сприяє розвитку творчих здібностей старших дошкільників. Одним із основних завдань навчання є розвиток творчих здібностей, формування гармонійно розвиненої особистості, а також її моральних і культурних якостей та відповідної поведінки в суспільстві [52].

При дотриманні психолого-педагогічних принципів запровадження цифрових технологій в ЗДО можна досягти таких результатів:

- Підвищення мотивації та зацікавленості дітей у навчанні.
- Розвиток пізнавальних навичок та мислення дітей.
- Підготовка дітей до життя в цифровому суспільстві.
- Покращення якості освіти в ЗДО.

Висновки до розділу 1

Аналіз психолого-педагогічної літератури підтверджує, що цифрові технології є ефективним засобом розвитку здібностей дітей. Вони сприяють інтенсифікації освітнього процесу в ЗДО, розвитку творчих здібностей, підвищенню мотивації до навчання, формуванню умінь і навичок роботи з інформацією, швидкому прийняттю рішень і застосуванню знань на практиці.

Цифрові технології позитивно впливають на всі компоненти навчання: мету, зміст, методи та організаційні форми, що дозволяє вирішувати складні завдання розвитку інтелектуального потенціалу, аналітичного мислення і самостійності старших дошкільників. Вони сприяють формуванню цифрової компетентності дитини, розвитку інформаційної культури та необхідних життєвих компетентностей.

Використання цифрових технологій у динамічній ігровій формі допомагає вихованцям набувати навичок роботи з комп'ютером, удосконалювати знання, розвивати пам'ять, просторову уяву, логічне мислення та творчі здібності.

Ми визначили основні психолого-педагогічні шляхи впровадження цифрових технологій у освітній процес ЗДО: органічна інтеграція цифрових технологій у навчання, урахування вікових і індивідуальних особливостей дітей, впровадження комп'ютерних вправ та завдань, а також систематичне використання цих технологій на заняттях.

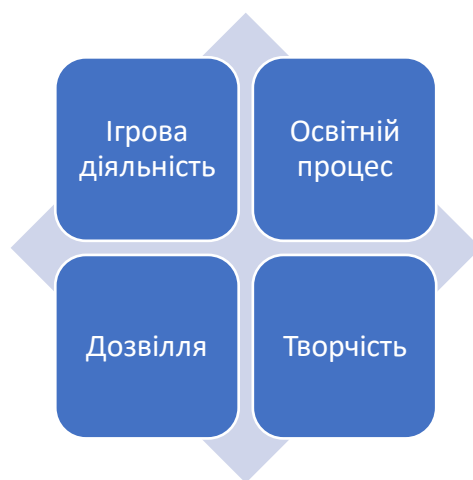
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПРОГРАМА ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Стан досліджуваної проблеми у практиці

Запровадження цифрових технологій у дошкільній освіті є актуальним і швидко розвивається. Останні дослідження підкреслюють важливість цифровізації у навчанні дітей дошкільного віку, що сприяє розвитку їхніх когнітивних, комунікативних та технічних навичок. Сучасні дошкільні заклади все частіше інтегрують електронні ресурси, такі як інтерактивні дошки, планшети, дидактичні програми та освітні онлайн-платформи.

Цифрові технології стали важливим ресурсом професійного розвитку педагогів, сприяючи їхній адаптації до сучасних умов інформаційного суспільства, розширенню комунікаційних можливостей, самореалізації та збагаченню професійного досвіду, як зазначають І. Колеснікова та О. Орлова [15].

Існує багато способів використання цифрових технологій у ЗДО: ігрова діяльність, творчість, дозвілля та освітній процес (унаочнено на рис.2.1).

*Рис. 2.1. Напрямки використання цифрових технологій у
закладі дошкільної освіти*

Виділяються кілька моделей використання цифрових технологій:

- візуальна (презентації, мультимедіа);
- ігрова (навчальні ігри та інтерактивні іграшки);
- методична (дидактичні матеріали);
- підготовча (матеріали для занять, наприклад, шаблони для друку);
- діагностична;
- інформаційна та комунікаційна.

Ефективне поєднання сучасних цифрових технологій та традиційних методів навчання забезпечує всебічний розвиток дітей дошкільного віку, сприяючи формуванню цілісного уявлення про навколишній світ.

Завдяки інтеграції цифрових технологій дошкільнята вчатьшся шукати, аналізувати інформацію та застосовувати її на практиці. Крім того, сучасні технології роблять освітній процес більш цікавим та ефективним. Педагоги дошкільних закладів активно використовують цифрові засоби та технології, роблячи навчання дітей більш сучасним та ефективним. (за Л. Фамілярською) [31].

З'ясовано, що педагоги, які працюють у сільській місцевості або мають понад 30 років стажу, найменше використовують цифрові технології. Основними причинами є відсутність навичок роботи з технологіями та нестабільний інтернет-зв'язок.

Сучасні діти використовують пристрої для ігор і розваг, які можна перетворити на потужний навчальний інструмент для розвитку аналітичного мислення, просторової уяви та соціалізації. У закладах дошкільної освіти активно застосовуються сенсорні дошки для організації занять і гурткової роботи.

Інтеграція цифрових технологій у роботу педагогів створює умови для комплексного розвитку навичок соціальної взаємодії, пізнавальної сфери, зорово-моторної координації та рухової активності. Це допомагає дошкільнятам мислити, сприймати навколишній світ цілісно, орієнтуватися в просторі і часі та опановувати мову. Водночас, важливо обговорювати з

батьками питання впливу негативного контенту та використання цифрових технологій з дітьми з особливими освітніми потребами.

Інтеграція цифрових технологій в освітній процес ЗДО дозволяє цікаво та цілісно представляти інформацію з різних галузей, забезпечуючи соціальну адаптацію дітей та готовність до подальшого навчання. Це сприяє розвитку творчих здібностей, пізнавальної та рухової активності, а також мовленнєвого розвитку дошкільнят, допомагаючи формувати у них цілісне сприйняття навколишнього світу в умовах цифрового суспільства.

Дослідження, присвячені запровадженню цифрових технологій в дошкільній освіті, демонструють як значний потенціал цих інструментів, так і ряд викликів. Отримані дані дозволяють виділити кілька ключових аспектів:

Позитивні ефекти: підвищення зацікавленості дітей: інтерактивні ігри, анімація та мультимедіа роблять навчання більш привабливим та ефективним.

Розвиток когнітивних навичок: цифрові технології стимулюють логічне мислення, пам'ять, увагу та творчість.

Індивідуалізація навчання: можливість адаптувати навчальний процес до потреб кожної дитини.

Розширення доступу до освіти: онлайн-платформи та мобільні додатки дозволяють дітям навчатися в будь-який час і в будь-якому місці.

Створення сприятливого освітнього середовища: цифрові інструменти можуть бути використані для створення більш динамічного та інтерактивного навчального середовища.

Виклики та обмеження:

Недостатня кількість технічних засобів: не всі заклади мають необхідне обладнання та програмне забезпечення.

Відсутність належної підготовки педагогів: вихователям потрібні знання та навички для ефективного використання цифрових технологій.

Ризики для здоров'я: тривале використання девайсів може негативно вплинути на зір, поставу та психологічний стан дітей.

Проблема доступу до Інтернету: не всі сім'ї мають можливість забезпечити своїм дітям постійний доступ до Інтернету.

Питання безпеки в мережі: необхідно вживати заходів для захисту дітей від шкідливого контенту та кібербулінгу.

Сучасний стан досліджень:

Активно проводяться дослідження, спрямовані на вивчення впливу цифрових технологій на розвиток дітей дошкільного віку.

Розробляються нові методики та програми для використання цифрових інструментів в освітньому процесі.

Обговорюються питання безпеки дітей в цифровому середовищі та необхідності розробки відповідних рекомендацій для батьків та педагогів [28].

Перспективи розвитку:

Очікується подальший розвиток та вдосконалення цифрових інструментів для дошкільної освіти.

Збільшиться кількість досліджень, спрямованих на вивчення ефективності використання цифрових технологій.

Будуть розроблені більш чіткі рекомендації щодо використання цифрових технологій в дошкільній.

Запровадження цифрових технологій у дошкільній освіті має потенціал для покращення якості навчання, але потребує систематичного підходу та державної підтримки для забезпечення доступності та ефективності використання цифрових ресурсів.

Дитячі садки повинні вдосконалювати цифрові умови навчання та сприяти цифровому розвитку вихователів. Цифровий розвиток педагогів невіддільний від педагогічного середовища та пов'язаних з ним цифрових засобів, які мають дитячі садки.

Перш за все, директори дитячих садків та управлінські команди, мають взяти на себе лідерство у посиленні важливості цифрової грамотності вихователів дошкільних закладів та створенні якісної цифрової атмосфери. Директори дошкільних закладів повинні спонукати вихователів дошкільних

закладів засвоювати знання та навички, пов'язані з цифровими технологіями, на власному прикладі, а також навчатися та навчатися разом із вихователями дошкільних закладів, щоб підвищити довіру до вихователів дошкільних закладів.

По-друге, апаратна база дитячих садків безпосередньо впливає на рівень цифрової грамотності вихователів дошкільних закладів, а цифрове навчання не може здійснюватися без цифрового навчального обладнання. Тому дитячі садки повинні збільшити інвестиції в цифрове обладнання, вдосконалити об'єкти, пов'язані з цифровими технологіями, оптимізувати базову мережу, забезпечити, щоб приміщення вихователів та кімнати активності дітей досягали повного покриття мереж, апаратних засобів та супутнього програмного забезпечення, надавати матеріальні гарантії для вихователів дошкільних закладів для підвищення рівня цифрової грамотності, а також сприяти цифровому будівництву дитячих садків [37].

Якісний розвиток педагогічної освіти має підтримуватися якісним розвитком підготовки вчителів. Розвиток цифрової освіти має бути спрямований на цифрову підготовку вихователів дошкільних закладів. У цифрову епоху вихователі організовують навчальну діяльність, яка вже не є просто суперпозицією технологій і методів навчання, а інтегрованою інновацією для більш складних навчальних середовищ. Трансформація, адаптація та оволодіння режимом навчання в умовах цифровізації освіти залежать від дошкільного та після сервісного навчання та тренувань. У зв'язку з нерівномірними та великими відмінностями в культурній якості та цифровій грамотності новоприйнятих вихователів дошкільних закладів. Тому спеціальна підготовка вихователів дитячих садків дошкільної освіти повинна проводитися спрямованою на те, щоб дати можливість дітям дошкільного віку володіти навчальним дизайном у цифровому середовищі. За допомогою Інтернету вони можуть продовжувати звертати увагу на останні розробки в професійній сфері, отримувати різноманітні навчальні ресурси, а також мати

можливість сприяти навчанню в багатьох галузях та інноваційних застосунках.

Дитячі садки мають активно використовувати сучасні цифрові технології для проведення тренінгів, вивчення навчальних програм або обговорення проблем та обміну досвідом з видатними педагогами у цій же галузі. Якісна підготовка вихователів дошкільних навчальних закладів повинна давати можливість педагогам відчувати практичність та ефективність освіти та професійної підготовки, задовольняти потреби своєї педагогічної практики та сприяти їх професійному розвитку. Сприяти підвищенню інтересу вихователів дошкільних закладів до цифрового навчання та удосконаленню цифрового розвитку вихователів дошкільних закладів.

У сучасних дослідженнях акцент робиться на позитивному впливі технологій на навчання та розвиток. Залучення дітей молодшого віку до цифрових технологій через цифрові ігри може сприяти розвитку уяви, співпраці та самовизначенню. З раннього віку діти здатні демонструвати творчість і самостійність у цифровому просторі. Впровадження цифрових технологій в освіту вважається перспективним рішенням для підготовки дітей молодшого віку до вимог сучасного суспільства.

Сучасні дослідження підкреслюють важливість підтримки самостійності та саморегуляції дітей під час використання цифрових технологій з раннього віку. На думку, персоналізований та індивідуальний досвід навчання під час використання цифрових інструментів є однією з чудових можливостей підтримати розвиток автономії та незалежності. Включення інтерактивних візуальних елементів в освітні програми може покращити мотивацію до навчання, ставлення та доступність. Дітям слід надавати можливість обирати і визначати власний спосіб дій. Ігрові елементи можуть запропонувати можливість експериментувати з правилами, межами та емоціями.

2.2. Дослідницько-експериментальна робота

Метою дослідження було дослідити шляхи та методи ефективного запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти з метою оптимізації та покращення якості навчання та виховання дітей дошкільного віку, створення власних мультимедійні продуктів, користування Інтернет ресурсами, впровадження в освітній процес комп'ютерних програм, ігор, відео занять.

Об'єктом дослідження став процес запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти.

Дослідницько-експериментальна робота щодо впровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти була спрямована нами на впровадження нових засобів навчання, які використовують інтерактивні та мультимедійні інструменти. Такий підхід дозволив урізноманітнити форми навчання, зробити процес засвоєння знань більш захоплюючим і стимулюючим для дітей, враховуючи їхні індивідуальні потреби та інтереси.

Основні етапи запровадження цифрових технологій включили в себе:

Вивчення потреб: аналіз рівня готовності педагогів, доступності цифрових технологій, оцінка матеріально-технічної бази та вивчення сучасних педагогічних підходів.

Підготовка педагогів: проведення семінарів, тренінгів для вихователів, щоб забезпечити ефективне використання цифрових засобів.

Аналіз результатів: підсумковий аналіз, що включає якісні та кількісні показники, які оцінюють ефективність застосування цифрових технологій у розвитку дітей дошкільного віку.

Дослідницько-експериментальна робота проводилася в Дошкільний навчальний заклад ясла-садок № 52 «Райдуга» м.Бахмут. Вибірка дослідження охоплює 20 вихователів закладів дошкільної освіти віком від 20 до 55 років. З них 80% мають вищу освіту, а 20% — середню спеціальну. Педагогічний стаж учасників варіювався від 10 до 15 років.

Для вивчення потреб педагогів було проведено опитування за допомогою опитувальники «Цифрові засоби в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, проблеми та виклики» (Додаток 2). В ході опитування були виявлені такі проблеми та виклики:

- Нестача матеріально-технічного забезпечення.
- Відсутність якісного інтернету.
- Збільшення навантаження на вихователів.
- Недостатній рівень цифрової компетентності педагогів.
- Психологічні труднощі.
- Зниження якості освітніх послуг.

Рівень знань та цифрових навичок вихователів було досліджено за допомогою опитувальники «Готовність до інтеграції цифрових навичок у професійну діяльність» (Додаток 3). Учасникам запропонували оцінити свої знання та навички за шкалою: «не здатний», «задовільно», «добре», «відмінно». Результати подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Рівень знань і навичок педагогів щодо застосування цифрових
навичок в професійну діяльність**

Я знаю, вмію використовувати/ працювати з ЦТ	Не здатний %	Задовільно %	Добре %	Відмінно %
1.Інтерактивні дошки	62	20	10	8
2.Проектор	17	53	20	10
3.Телевізор	0	8	70	22
4.Планшет	0	18	80	2
5.Комп'ютер	13	17	55	15
6.Ноутбук	10	20	60	10
7.Інтернет	0	58	27	15

По даним приведеним в таблиці бачимо, що вихователі активно в освітньому процесі використовують телевізор, володіють добре комп'ютером, ноутбукком та планшетом.

У таблиці 2.2 представлені результати опитування щодо частоти та

способів використання цифрових технологій в освітньому процесі. Найпоширенішим способом використання ЦТ є прослуховування музики та перегляд мультфільмів й освітніх відео.

Таблиця 2.2

Застосування цифрових технологій в професійній діяльності

	Ніколи %	Рідко %	Іноді %	Часто %	Завжди %
1.Дивляться мультфільми або освітні відео	29	11	22	13	25
2.Слухають музику	35	5	14	16	30
3.Грають у комп'ютерні ігри	75	9	11	3	2
4.Малюють	70	10	9	6	5
5.Відвідують сайти, призначені для них	80	8	6	4	2
6.Слухають онлайн-казки	85	7	3	3	2

Другий розділ опитувальники був спрямований на оцінку інтеграції цифрових технологій в освітній процес. Вихователям пропонували оцінити свої навички за шкалою: «ніколи», «іноді», «часто», «постійно».

Результати наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Інтеграція цифрових технологій в освітній процес ЗДО

Я використовую ЦТ в освітньому процесі	Ніколи %	Іноді %	Часто %	Постійно %
1.для підготовки занять та звітів	0	18	60	22
2.Інтернет для пошуку навчальних матеріалів	0	1	20	79
3.для спілкування з дітьми та батьками	0	2	78	20
4.для контролю й оцінки прогресу й успішності дітей	0	5	75	20
5.для створення презентацій	0	5	80	15
6.для підготовки та поширення онлайн-завдань	25	55	15	5

Більше половини респондентів вказали, що часто використовують ЦТ для підготовки занять і звітів.

Інтернет як джерело навчальних матеріалів регулярно використовує 79% опитаних, а для спілкування з дитиною та батьками — 78 %.

Отримані результати свідчать про позитивну динаміку інтеграції ЦТ у закладах дошкільної освіти: від традиційного використання для пошуку матеріалів, підготовки занять і комунікації до результату впровадження інтерактивних завдань, онлайн-навчання та моніторингу успішності дітей.

Також для підготовки педагогів та впровадження нових засобів навчання, які використовують інтерактивні та мультимедійні інструменти, було проведено такі заходи:

Захід 1.

Форма проведення заходу: майстер-клас.

Мета заходу: поширення та поглиблення знань, щодо цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти та вправлення у використанні їх у роботі.

Завдання:

- Поширити знання педагогів про цифрові технології.
- Вправляти у використанні цифрових технологій в ЗДО.
- Розробити рекомендації щодо ефективного використання цифрових технологій у роботі з дошкільниками.

Обладнання: ноутбук, підключення до мережі Інтернет, смартфони, презентація, аркуші паперу, олівці

Програма заходу

Вступна частина:

Цифрові технології стрімко інтегруються в усі сфери життя, й освіта не є винятком. Застосування цифрових інструментів відкриває нові можливості для покращення якості освітнього процесу, роблячи його більш цікавим, ефективним та доступним для всіх дітей. Важливо зазначити, що використання цифрових технологій у ЗДО має відбуватися з урахуванням вікових особливостей дітей та не повинно замінювати собою традиційні методи навчання. Педагоги повинні ретельно планувати та організовувати діяльність

з використанням цифрових інструментів, щоб максимізувати їхню користь для розвитку дітей [16].

Основна частина:

Були проведені такі вправи:

Вправа «Асоціативний ряд»

Мета: Навчитися визначати термін «інновації» та аргументовано обґрунтовувати свої думки.

Вихователь-методист. Колегам запропоновано скласти асоціативний ряд до терміну «інновація». Для цього підготуйте аркуш паперу, на якому запишіть слово «інновація» у стовпчик. Біля кожної літери запишіть слова, що асоціюються з поняттям інновації, використовуючи ці літери як початкові. На виконання вправи відведено 1 хвилина.

І _____

Н _____

Н _____

О _____

В _____

А _____

Ц _____

І _____

Я _____

Завдання Тема: «Творчий потенціал педагога — важливий чинник сучасного освітнього процесу». Завдання було виконано вихователями, які об'єдналися в чотири групи через платформу Zoom. Кожна група отримала своє завдання:

І група — визначити основні риси творчого педагога;

ІІ група — описати перешкоди, що виникають на шляху творчого педагога;

ІІІ група — відповісти на питання «Що спонукає педагога до творчості?»;

ІV група — навести приклади проявів творчості в діяльності педагога.

Метод «Карусель»

Мета: допомогти педагогам усвідомити проблемні зони в особистісній та професійній сферах, а також підвищити мотивацію до саморозвитку та самореалізації.

Педагоги спочатку обговорюють завдання в групах, після чого кожна група надає відповіді на запитання, а інші учасники доповнюють їх.

Висновок. Багатогранність педагогічної діяльності творчих педагогів є ключовим фактором для впровадження інноваційних педагогічних технологій, зокрема цифрових.

Знайомство з цифровими технологіями.

Освітня онлайн дошка Padlet

Рис. 2.2. Освітня онлайн дошка Padlet

Сьогодні інтерактивні засоби навчання стали важливою частиною сучасного освітнього процесу. Одним з таких інструментів є віртуальна інтерактивна дошка (онлайн-дошка, електронна дошка, стіна), яка підвищує зацікавленість і активність як педагогів, так і батьків. Ці веб-сервіси дозволяють візуалізувати навчальний матеріал, роблячи його більш привабливим і зрозумілим. Вони допомагають педагогу провести заняття цікаво, а дітям – краще засвоїти нову інформацію, об'єднуючи текст, зображення, відео та аудіо в інтерактивний формат. Також ці інструменти можна використовувати для організації кооперативної діяльності дітей не

тільки під час заняття, а й вдома.

Перейдіть за посиланням і ознайомтесь з онлай дошкою **Padlet**
Тематичний тиждень «Великдень»

<https://padlet.com/mandybura1977/padlet-kiftwuwguijlaqzu>

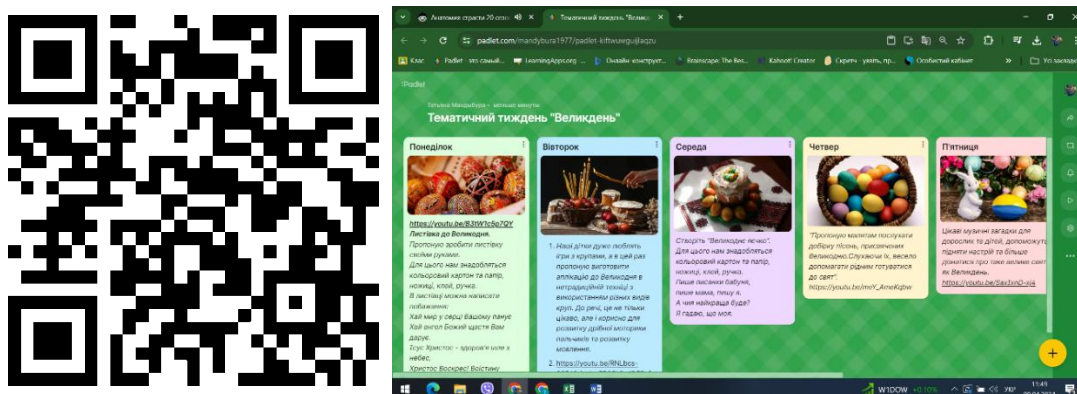

Рис. 2.3. Освітня онлайн дошка Padlet

Ознайомились з тим, як педагоги використовують дошку **Padlet** у своїй роботі.

LearningApps.org – це безкоштовна онлайн-платформа, що надає готові шаблони для створення різноманітних інтерактивних вправ. Завдяки цьому сервісу, вчителі можуть легко розробляти цікаві та ефективні завдання для своїх дітей.

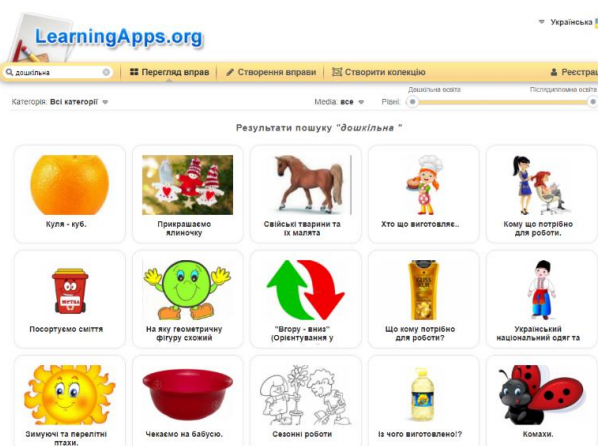

Рис. 2.4. Освітня платформа LearningApps.org

LearningApps.org — це веб-додаток Web 2.0, який підтримує навчання та викладання через інтерактивні модулі. Існуючі модулі можна безпосередньо інтегрувати в освітній процес, а також змінювати або створювати в реальному часі. Метою ресурсу є збір інтерактивних блоків та їх подальше надання загальному доступу. Ці блоки (так звані програми або вправи) не прив'язані до конкретних програм чи сценаріїв. Основна мова сайту — німецька, але підтримується багатомовність.

Тематика завдань на платформі дуже різноманітна. Завдання можна класифікувати за типами: вибір, послідовність, розподіл, заповнення, інструменти, онлайн-ігри, кросворди, знайти пару тощо. Одна з корисних функцій ресурсу — можливість переглядати завдання інших користувачів, що може служити прикладом для створення власних вправ.

Категорії завдань представлені у вигляді зручної сітки зображень, де також вказано рейтинг кожної категорії за кількістю використань шаблону іншими користувачами. Перейшовши до категорії, можна приступити до розробки завдання. Після створення вправи є можливість опублікувати її, завантажити або поділитися з іншими. LearningApps.org виділяється серед інших сервісів для створення інтерактивних завдань широким вибором шаблонів і функцій.

Заропоновано вихователям виконати вправу
<https://learningapps.org/10956287> - вправа для дітей.

Створення пазлів. Free Online Jigsaw Puzzles (jigsawplanet.com)

Пазл — це захоплююча розвиваюча гра, яка вимагає терпіння, уважності, акуратності та посидючості. Збираючи картину, дитина розвиває логічне мислення, дрібну моторику та розуміє зв'язок між частинами і цілим. Тривала робота з пазлами вчить дитину зосереджуватись на одному завданні, сприяючи розвитку терплячості. На сайті можна вибрати пазл, який сподобається саме тобі: від ніжних квітів до милих звірятток чи улюблених персонажів.

До чату спілкування, було додано посилання на вправу Jigsaw Planet -

Великоднє дерево , педагоги виконали її.

Реальність – це все те, що може відбутися з нами насправді у свідомому стані. А от віртуальна реальність (VR) – ілюзія реальності, створена за допомогою комп'ютерних систем, які забезпечують зорові, звукові та інші відчуття.

Наразі справжнім трендом сучасності є **доповнена реальність** (або AR – розширена реальність) – це інноваційна технологія, яка дозволяє доповнювати реальний світ цифровими даними в режимі реального часу. Завдяки AR, ми можемо бачити навколишні об'єкти, на які накладається додаткова віртуальна інформація. Ця технологія дозволяє створювати інтерактивні додатки, навчальні матеріали та розважальні програми, які поєднують реальний та віртуальний світи.

Основні елементи доповненої реальності:

- маркер (малюнок);
- мобільний пристрій або AR-окуляри;
- застосунок (програма);
- QR-код є найпростішим маркерним видом доповненої реальності, найчастіше у ньому приховане посилання на інтернет-сторінку.
- overlay (накладання) – це може бути інше зображення, відео, аудіо, посилання в Інтернеті, 3D-моделі.

<https://create.overlyapp.com/marker/project/37848> Приклад створеного завдання перед вами на картинці. Для того, щоб побачити доповнену реальність потрібно встановити додаток на телефон і за допомогою сканеру з додатку побачити доповнення.

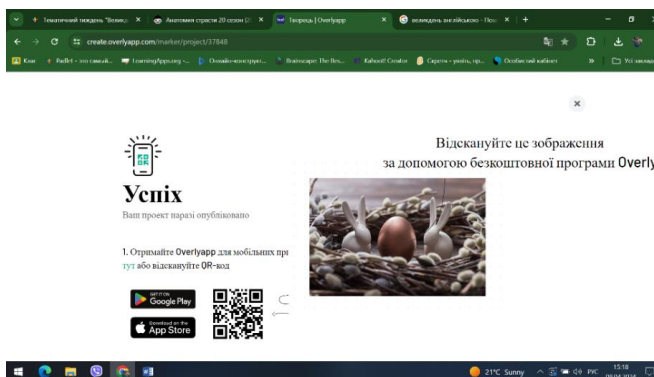

Рис. 2.5. Доповнена реальність

Є безліч програм для роботи з доповненою реальністю, я хочу познайомити вас з ПРОГРАМОЮ «ARTIVIVE» <https://bridge.artivive.com/editor/basic>, за допомогою цієї програми можна побачити безліч ефектів доповненої реальності й легко створити власні.

Створювати елементи доповненої реальності зручно за допомогою комп'ютера, перейдіть за посиланням <https://bridge.artivive.com/editor/basic>, зареєструйтесь за своїм обліковим записом, підберіть фото і відео до завдання яке бажаєте створити.

Приклад створеного завдання перед вами на картинці. Для того, щоб побачити доповнену реальність потрібно встановити додаток на телефон і за допомогою сканеру з додатку побачити доповнення.

Рис. 2.6. Приклад доповненої реальності

Підсумкова частина:

Рекомендації:

- Продовжувати дослідження та розробку нових інноваційних способів використання цифрових технологій у ЗДО.
- Забезпечити педагогам доступ до необхідних ресурсів та підтримку для використання цифрових технологій у своїй роботі.
- Співпрацювати з батьками, щоб забезпечити їм інформацію та ресурси, необхідні для підтримки своїх дітей у використанні цифрових технологій.

Рефлексія:

Було створено хмару пізнання, вихователі взяли смартфони і зісканували QR-код. Додали до хмари ті поняття, з якими вихователі познайомились на майстер-класі.

Рис. 2.7. Хмара пізнання

**Разом ми можемо зробити дошкільну освіту більш цікавою,
ефективною та сучасною!**

Захід 2.

Форма проведення заходу: майстер-клас.

Мета заходу: поглиблення знань та навичок у використанні цифрових технологій в освітньому процесі. Отримання практичних прикладів та інструментів для ефективного впровадження сучасних технологій у роботу з дошкільнятами, що сприятиме розвитку цифрової грамотності та підготовці дітей до майбутнього в цифровому світі.

Обладнання: ноутбук, підключення до мережі Інтернет, смартфони, презентація, аркуші паперу, олівці

Програма заходу:

Вступна частина:

Актуальність теми заходу.

У сучасному світі цифрові технології стали невід'ємною частиною нашого життя, і дошкільна освіта не є винятком. Впровадження цифрових технологій у дошкільні заклади має ряд переваг:

1.Розвиток цифрової грамотності. Раннє знайомство з цифровими інструментами допомагає дітям розвивати навички, необхідні для успішного навчання та життя в цифровому суспільстві.

2.Індивідуалізація навчання. Цифрові технології дозволяють адаптувати освітній процес до потреб кожної дитини, враховуючи її темп та стиль навчання.

3.Підвищення мотивації. Інтерактивні та мультимедійні елементи в навчанні підвищують мотивацію дітей до пізнання, роблячи процес навчання більш захопливим та ефективним.

4 Підготовка до майбутнього. Знайомство з цифровими технологіями з раннього віку допомагає дітям бути краще підготовленими до майбутнього навчання та роботи в цифровому світі.

Основна частина:

Розглянуто термін «цифрові технології».

Цифрові технології — це електронні інструменти, пристрої та ресурси, які обробляють, генерують або зберігають дані. До них відносяться соціальні мережі, ігри, мультимедіа та мобільні телефони. Цифрове навчання — це процес, у якому використовуються технології для підтримки навчання.

Цифрові освітні технології включають різноманітні електронні засоби та програмне забезпечення, що сприяють покращенню якості навчання та забезпечують доступ до знань як для здобувачів освіти, так і для викладачів.

Висновок. Завдяки своїй креативності, педагоги впроваджують у освітній процес новітні технології, в тому числі цифрові, що сприяє розвитку дітей та підвищенню ефективності навчання.

Знайомство з цифровими платформами

Малюнок 1. Архітектура платформи «Всеосвіта»

Рис. 2.8. Освітня платформа «Всеосвіта»

Національна освітня платформа «Всеосвіта»

Освітній проєкт «Всеосвіта» — сучасна платформа, яка допомагає педагогам професійно зростати та підвищувати свою майстерність. Платформа надає інструменти для організації дистанційного навчання, безкоштовну онлайн-бібліотеку методичних матеріалів і розробки для навчання дітей різного віку.

Користування платформою «Всеосвіта» є безкоштовним, так само як і використання «Конструктора тестів».

Щоб почати роботу з «Конструктором тестів», необхідно зареєструватися на платформі «Всеосвіта».

Для цього можна:

- Зареєструватися через Facebook;
- Увійти через Google;
- Зробити реєстрацію на сайті.

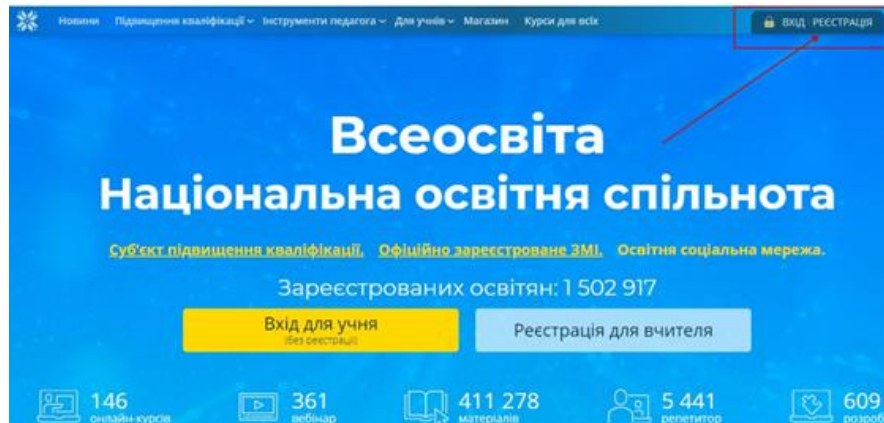

Рис. 2.9. Освітня платформа «Всеосвіта»

Після повної реєстрації на платформі «Всеосвіта» ви отримаєте доступ до всіх її можливостей, зокрема:

- Створення журналів та доступ до всіх функцій електронного журналу.
- Спілкування з учасниками освітнього процесу.
- Розробка занять (уроків) для закріплення знань.

- Ведення блогів та новин у вашому закладі освіти.
- Створення та ведення бібліотеки методичних матеріалів.
- Зберігання власних документів у кабінеті «Досягнення».
- Участь у підвищенні кваліфікації від провідних фахівців та доступ до всіх матеріалів таких заходів.
- Створення та ведення репетиторського профілю.
- Проведення дистанційних олімпіад та конкурсів.
- Оновлення освітніх новин.

Розкажіть, чи ви використовуєте платформу Всеосвіта у своїй роботі.

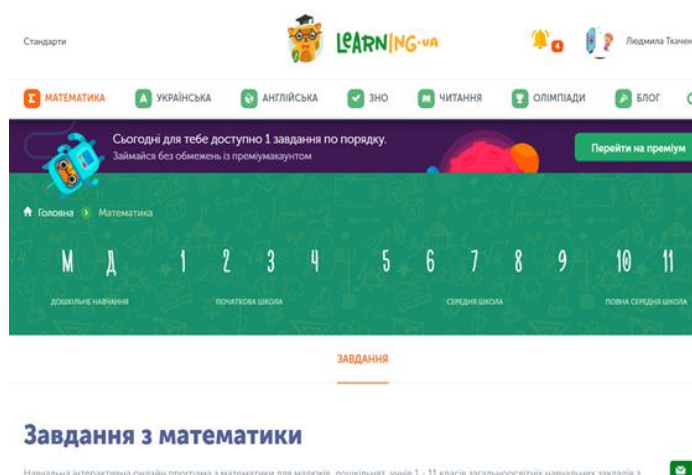

Рис. 2.10. Освітня платформа www.learning.ua/

Найбільша освітня платформа для дошкільників www.learning.ua/

Мета Learning.ua — надати дітям доступний та практичний інструмент для навчання. Здобуття знань стає легшим, коли процес подається у вигляді гри. Кожна вправа на сайті — це рівень гри, проходячи який, дитина отримує винагороди у вигляді міні-ігор, що дозволяють відпочити. Цей механізм відображає досягнення дитини, темпи прогресу та слабкі місця.

Метою є не оцінки, а об'єктивні дані, які чітко показують результати та вказують напрямок подальшого розвитку.

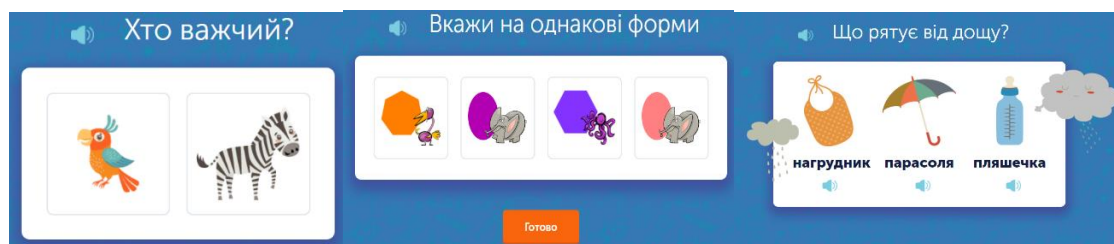

Рис. 2.11. Освітня платформа www.learning.ua/, приклад вправ

Ефективне виховання дитини можливе лише за умови тісної співпраці сім'ї та закладу дошкільної освіти. Сім'я – це перший і найважливіший вихователь дитини. Відвідування дитсадка не звільняє батьків від відповідальності за розвиток дитини. (закони України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, “Про охорону дитинства”, Конвенція про права дитини та інші нормативно - правові акти).

Сім'я є відповідальним за виховання, розвиток і навчання дитини, збереження її життя, зміцнення здоров'я. Для кращого розуміння потреб батьків та побудови індивідуальних освітніх програм для дітей дошкільного віку пропонується провести опитування за допомогою Google Forms.

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe-bJsgLjVi_a1TDupCxKGokjtL6IZldfVmtxpImeWvmO_Pkw/viewform?usp=pp_url

Опитувальник для батьків

Опитувальник для батьків з метою формування документів групи в закладі дошкільної освіти

Мета опитування: Отримати інформацію від батьків, яка допоможе скласти більш повну картину про дитину, її інтереси, особливості розвитку, а також виявити потреби батьків щодо виховання та розвитку дітей. Ця інформація є важливою для складання індивідуальних освітніх програм та створення комфортного розвивального середовища в групі.

Шановні батьки!

Ваші відповіді на запитання цього опитувальника допоможуть нам краще пізнати вашу дитину та створити для неї найкращі умови для розвитку. Будь ласка, відзначте відповіді, які найбільш точно відображають особливості вашої дитини.

mandybura1977@gmail.com [Змінити обліковий запис](#)

Спільно не використовується

Зірочка (*) означає, що запитання обов'язкове

Прізвище, ім'я дитини: *

Ваша відповідь

Дата народження: *

Дата

дд.мм.рррр

Чи відвідувала дитина інші дошкільні заклади? Якщо так, які? *

Ваша відповідь

Чи легко дитина знаходить спільну мову з іншими дітьми? *

Ваша відповідь

Як дитина вимовляє звуки? *

Ваша відповідь

Чи проявляє дитина самостійність? *

Ваша відповідь

Які особливості розвитку дитини ви хотіли б, щоб ми врахували в нашій роботі? *

Ваша відповідь

Які навички ви хотіли б, щоб ваша дитина отримала в нашому закладі? *

Ваша відповідь

Чи є у вас якісь пропозиції щодо організації освітнього процесу? *

Ваша відповідь

Надіслати

Очистити форму

Рис. 2.12. Опитувальник щодо надання освітніх послуг

Опитувальник створено з метою формування документів групи.

Проведення заходів дозволило оцінити: аналіз рівня готовності педагогів до впровадження цифрових технологій та вивчити сучасні педагогічні підходи.

Також проведено підсумковий аналіз, що включає якісні та кількісні показники, які оцінюють ефективність застосування цифрових технологій у розвитку дітей дошкільного віку.

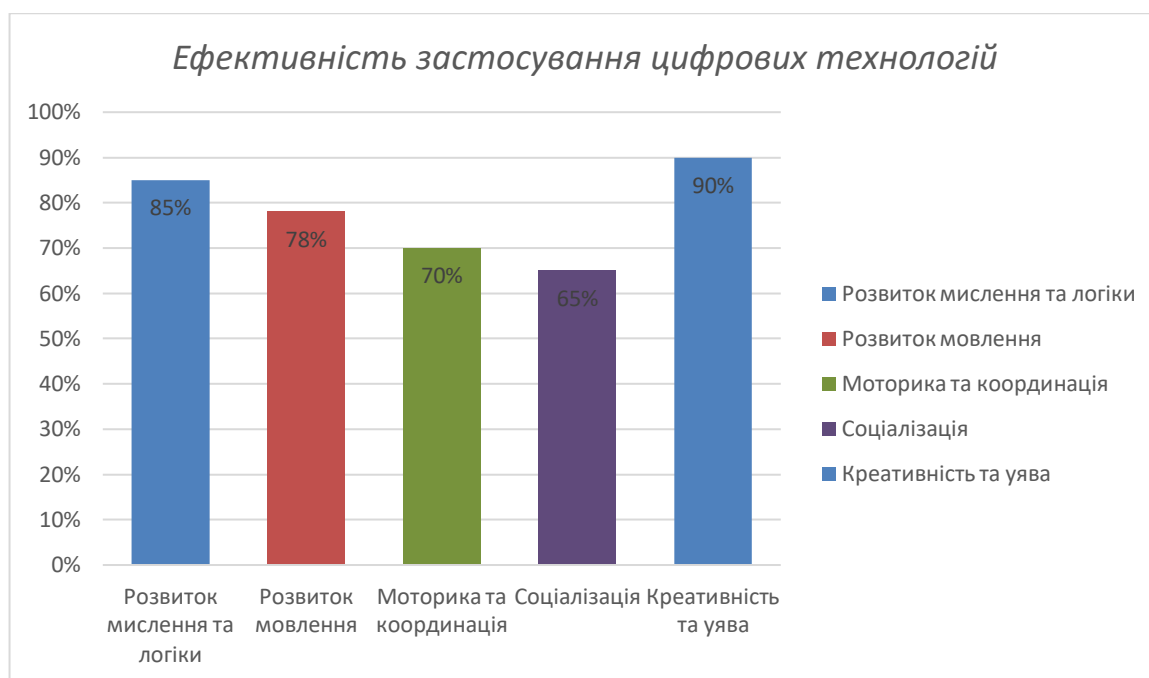

Рис. 2.13. Ефективність застосування цифрових технологій у розвитку дітей дошкільного віку

Ось діаграма, що ілюструє ефективність застосування цифрових технологій у різних аспектах розвитку дітей дошкільного віку. Як видно, найвищий показник ефективності якості у розвитку креативності та уяви (90%), а також у розвитку мислення та логіки (85%).

2.3. Результати дослідницько-експериментальної роботи

Запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти має на меті підвищення ефективності навчання та розвитку

дітей у сучасному інформаційному суспільстві.

Нами була проведена дослідницько-експериментальна робота з цього напрямку виконання:

Впровадження інтерактивних ресурсів - використання електронних посібників, мультимедійних презентацій та інтерактивних ігор для розвитку інтересу дітей до навчання.

Використання спеціалізованих дидактичних матеріалів – інтерактивні додатки та освітні платформи, які сприяють розвитку логіки, мовлення та дрібної моторики у дітей дошкільного віку.

Формування цифрових компетентностей педагогів - проведення заходів для працівників закладів дошкільної освіти з наданням підвищення навичок використання сучасними цифровими інструментами.

Результати роботи включили такі аспекти:

- Підвищення рівня залученості дітей у освітній процес.
- Поліпшення комунікативних та когнітивних навичок у дітей.
- Виявлення найефективніших цифрових інструментів для різних вікових груп дошкільнят.
- Формування рекомендацій щодо подальшого впровадження та адаптації цифрових технологій в освітньому процесі.

Ключові результати дослідницько-експериментальної роботи з теми:

- Організовано тренінги, семінари та воркшопи для вихователів щодо використання цифрових технологій.
- Розроблено рекомендації для педагогів щодо інтеграції цифрових технологій у повсякденну діяльність.

*Рекомендації для педагогів щодо інтеграції цифрових технологій
у повсякденну діяльність:*

1. Постійна самоосвіта та розвиток цифрових навичок.
2. Вибір відповідних цифрових інструментів:

3. Інтерактивні методи навчання.
4. Створення цифрового контенту.
5. Розумне використання цифрових технологій.
6. Підготовка до занять.
7. Розвиток цифрової культури у дітей.
8. Співпраця з батьками.
9. Моніторинг ефективності.
10. Турбота про здоров'я.

Висновки до розділу 2

У наш час інтенсивна взаємодія дітей дошкільного віку з цифровими технологіями стала неминучою, і їх роль у здійсненні освітнього процесу

неможливо недооцінити. При цілеспрямованості та відповідності психолого-педагогічним особливостям цифрові технології можуть позитивно впливати на розвиток дітей.

Загалом результати показують, що більшість педагогів добре розуміються на цифрових технологіях.

Рівень їхніх знань і навичок є достатнім і обнадійливим, оскільки вони активно використовують певні технології, такі як інтерактивні дошки, смартфони, планшети та комп'ютери. Результати досліджень щодо інтеграції ЦТ у освітній процес підтверджують, що більшість викладачів часто використовують цифрові технології для підготовки курсів та доповідей, використовують Інтернет для пошуку навчальних матеріалів та спілкування з суб'єктами навчального процесу, ЦТ на сьогодні розглядаються як невід'ємна частина освітнього процесу і належним чином інтегровані для розширення сфери навчання.

Впровадження цифрових технологій в освітній процес є ключовою тенденцією розвитку освіти. Вони підвищують ефективність навчання, збільшуючи швидкість і якість сприйняття та засвоєння знань дитини. Цифрові технології роблять процес навчання більш мобільним, диференційованим і індивідуальним. Водночас, вони не замінюють педагога, а ефективно доповнюють його діяльність.

Цифрові технології роблять навчання цікавішим для дітей, а роботу вихователя – ефективнішою. Автоматизація рутинних завдань дозволяє педагогам приділяти більше уваги кожному вихованцю, що позитивно впливає на якість освіти.

Використання цифрових технологій у ЗДО є важливою тенденцією, яка має потенціал революціонізувати освітній процес. Важливо використовувати цифрові технології розумно та відповідально, щоб вони приносили користь дітям.

Впровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти — це важливий крок у підготовці дітей до життя в

сучасному цифровому світі. Правильно інтегровані технології можуть значно збагатити освітній досвід дітей, розвинути їхні когнітивні здібності та підготувати до майбутніх викликів.

Проте важливо пам'ятати, що технології — це лише інструмент, який повинен доповнювати, а не замінювати традиційні методи навчання та виховання. Ключ до успіху полягає в балансі між цифровими та аналоговими методами, а також у постійному професійному розвитку вихователів.

Перспективи використання цифрових технологій у дошкільній освіті включають:

- Розробку спеціалізованих освітніх програм та додатків для дошкільнят.
- Інтеграцію елементів віртуальної та доповненої реальності для створення навчальних середовищ.
- Розвиток персоналізованих систем навчання на основі штучного інтелекту.

Майбутнє дошкільної освіти лежить на перетині традиційних педагогічних підходів та інноваційних технологій, і саме вихователі відіграватимуть ключову роль у формуванні цього майбутнього.

ВИСНОВКИ

Світ, в якому розвивається сучасний дошкільник, докорінно відрізняється від того, в якому вирости його батьки. Цифрові технології можуть стати

потужним інструментом для розвитку дошкільної освіти. Однак, для досягнення максимального ефекту необхідно враховувати як їх потенціал, так і можливі ризики. Системний підхід, професійна підготовка педагогів та співпраця всіх учасників освітнього процесу є ключовими факторами успішного впровадження цифрових технологій в закладах дошкільної освіти.

Аналіз психолого-педагогічної літератури підтверджує, що цифрові технології є ефективним засобом розвитку здібностей дітей. Вони сприяють посиленню освітнього процесу в загальноосвітніх навчальних закладах, розвитку креативності, посиленню мотивації до навчання, формуванню вмінь і навичок опрацьовувати інформацію, швидко приймати рішення та видавати знання на практиці.

Цифрові технології позитивно впливають на всі компоненти навчання: мету, зміст, методи та організаційні форми, ризик комплексного завдання розвитку інтелектуального потенціалу, аналітичного мислення та самостійності дітей старшого дошкільного віку. Вони сприяють формуванню цифрових компетентностей дитини, розвитку інформаційної грамотності та деяких життєвих навичок.

Використовуйте цифрові технології в формі динамічних ігор, щоб допомогти дитині оволодіти комп'ютерними навичками, удосконалити знання, розвинути пам'ять, просторову уяву, логічне мислення, творчі можливості.

Основними психолого-педагогічними шляхами впровадження цифрових технологій у закладах дошкільної освіти ми вважаємо:

- Органічна інтеграція: цифрові технології мають стати невід'ємною частиною навчального процесу, а не окремим елементом.
- Віковий та індивідуальний підхід: вибір цифрових інструментів та завдань має здійснюватися з урахуванням вікових особливостей та індивідуальних потреб кожної дитини.
- Систематичність: регулярне використання цифрових технологій на заняттях сприяє формуванню стійких навичок та зацікавленості дітей.

- Комп'ютерні вправи та завдання: ці інструменти є ефективним засобом для закріплення знань та розвитку різних навичок.

Отже, швидкий розвиток і розповсюдження цифрових технологій і засобів обумовлюють доступність реального їх використання педагогічними працівниками ЗДО, відкриваючи перед фахівцем якісно нові шляхи подальшого професійного вдосконалення.

В умовах цифровізації освіти цифрова грамотність вихователів дошкільних закладів має велике значення для підвищення якості викладання, підвищення самопрофесійного розвитку, сприяння ранньому розвитку дітей. Для того, щоб задовольнити потреби цифрового викладання, вчителі повинні не лише володіти високою цифровою обізнаністю, цифровими знаннями та навичками, а й використовувати цифрові технології, практикувати соціальну відповідальність та підвищувати свою цифрову грамотність. Крім того, дитсадки та управління освітою також мають приділяти увагу цифровій грамотності вихователів дошкільних закладів, надавати матеріальні та духовні гарантії, сприяти підвищенню цифрової грамотності вихователів дошкільних закладів, сприяти якісному розвитку дошкільної освіти.

Цифровізація є ключовим напрямком трансформації дошкільної освіти, спрямованим на підвищення її якості та доступності. Вона забезпечує використання цифрових технологій для індивідуалізації та диференціації освітнього процесу, а також розвитку цифрової компетентності всіх учасників взаємодії.

Це не тільки зміна способів спілкування із зовнішнім світом, але й ефективний інструмент оптимізації освітнього середовища. Цифровізація дозволяє зробити освітній процес гнучким і пристосованим до сучасних реалій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Т.К., Лохвицька Л.В., Руденко Ю.А., & Дудник Н.А. Використання ІКТ для формування здоров'язберезувальної компетентності старших дошкільників. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. №81(1). С. 15-35. URL: <http://bit.do/fPRKT>
2. Аршава О.О., *Інформаційно-цифрова компетентність педагога як фактор побудови сучасного освітнього середовища*, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Київ: «Видавництво Світич». 2021. С. 15-18.
4. Биков В.Ю., Буров О.Ю. *Цифрове навчальне середовище: нові технології та вимоги до здобувачів знань / Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць*. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2020. Випуск 55. С. 11-21.
5. Вінник Т. О., Інтеграція цифрових технологій у професійну діяльність вихователів закладів дошкільної освіти, *Інформаційні технології в освіті*. 2021. № 48 (3). С. 33-44. URI: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/17644>
6. Горленко В., Дошкільник і цифрові технології. Національна академія педагогічних наук України. URL: <https://naps.gov.ua/ua/press/method/1672/>
7. Дебора Розенфельд, Цифрові ресурси для ігрового навчання в дошкільному закладі, URL: <https://www.edutopia.org/article/digital-resources-play-based-learning-preschool/>
8. Едвардс С., Цифрова гра в ранні роки: контекстуальна відповідь на проблему інтеграції технологій та ігрової педагогіки в навчальну програму раннього дитинства. *Європейський науковий журнал дошкільної освіти*. 2013. Т. 21, № 2. Р. 199-212.
9. Ємчик О. Г., Поняття та компоненти комп'ютерної грамотності дітей дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і*

загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2020. Вип. 70. Т. 1. С. 78–82. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-1.14>

10. Дебі Кейт-Хартленд, Дитяча творчість за допомогою цифрових технологій та медіа, URL: <https://early-education.org.uk/childrens-creativity-with-digital-technology-and-media/>

11. Закон України «Про дошкільну освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 12.10.2024)

12. Забродіна Н. А. Особливості розвитку розумових процесів у дітей старшого дошкільного віку. Культура та освіта. 2014. № 11. С. 112.

13. Калошин В. Ф. Роль позитивного мислення у розвитку творчості особистості. Практична психологія та соціальна робота. 2007. № 10. С. 67–72.

14. Кабусь Н. Д. Впровадження ІКТ в навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів. Дошкільне виховання. 2016. С. 120–129.

15. Колеснікова І.В., Орлова О.А., Цифровізація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Інноваційна педагогіка. № 50. Том 2. 2022.

16. Комп'ютерні технології у роботі з дітьми. Лекції. URL: <https://infopedia.su/14xd998.html>

17. Концепція розвитку цифрових компетентностей від 03.03.21 №167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text>

18. Кошакова Н. І. Упровадження інтерактивних технологій у практику. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2008. № 4. С. 52–56

19. Логофету Б., Розширення можливостей освіти за допомогою цифрових технологій, Матеріали конференцій «eLearning and Software for Education» (eLSE), №9. 2013.

20. Ляшенко С.О., Зінченко З.О. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2013. № 7, с. 16-30.

21. Мамутович А., Зоріца С.П., Маркович М., Комп'ютерні ігри в дошкільній освіті – потенційні ризики з точки зору педагогів, Nastava i vaspitanje. №70. 2021.

22. Матвієнко Я. О., Кобися В. М., Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень. Київ : 2019. № 11. С. 48–50.
23. Мардарова І.К., Баранова В.М. Підготовка майбутніх вихователів до розвитку мовлення дошкільників засобами ІКТ. Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2019. № 1(64). С. 161-166.
24. Методичні рекомендації щодо організації навчання комп'ютерної грамоти дітей в дошкільному навчальному закладі. Дошкільна освіта. URL: http://doshkosvita.blogspot.com/2013/11/blog-post_26.html
25. Медведовська О.Г., Впровадження цифрових технологій в освітній процес в Україні, Наукові записки. 2019. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1035/959>
26. Ночвінова О., Комп'ютер для дошкільників: забаганка чи потреба часу? Вихователь-методист дошкільного закладу. 2017. № 12. С.15-17.
27. Орлова О. А. Формування характеру дитини на сучасному етапі. American Journal of Fundamental, № 1 (12), 2019.
28. Панченко А., Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації – «Ж. «Вихователь-методист дошкільного закладу», 2012, № 1
29. Суятинова К. Формування цифрової компетентності дітей дошкільного віку. Інноваційна педагогіка. 2022. № 44. Т. 2. С. 148-151.
30. Фамілярська Л. Л. Інтеграція цифрових технологій в освітнє середовище закладу дошкільної освіти. *Open educational e-environment of modern University*. 2021. № 11.
31. Харківська А.А. Формування та розвиток цифрової компетентності педагога в системі навчання впродовж життя –вимога часу. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*: зб. наук. пр. Укр. інж.-пед. акад. Х. : Видво УПА, 2020. № 66. С. 98-105.
32. Чекан О.І. Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу. Навчальний посібник. 2015. С. 184.

33. Чекан О.І., Формування інформаційної та комп'ютерної грамотності дітей дошкільного віку. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія. 2017. Вип. 1. С. 144-146.
34. Чумак А. Методичне забезпечення процесу соціалізації старших дошкільників засобом корекції впливу медіапростору: кваліфікаційна робота / А. В. Чумак ; науковий керівник – ст. викладач М. О. Чулошнікова. Кривий Ріг : КДПУ, 2021. 71 с.
35. Стаття: 5 способів використання технологій у дошкільному класі, URL: <https://www.lillio.com/blog/5-ways-to-use-technology-in-a-preschool-classroom>
36. Bykov V., Spirin O. & Pinchuk O. MODERN TASKS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF EDUCATION. UNESCO Chair Journal «Lifelong Professional Education in the XXI Century & quot. 2020, 27-36. URL: <https://unesco-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/7/6>
37. Holiuk O., Kruty K., Desnova I., Blashkova O. & Korylchuk N. Problems and Prospects of Formation of Digital Competence of Future Scientific and Pedagogical Workers of Higher Education Institutions Through Gamification: Opportunities Kahoot, Quizlet in the European Union / Journal of Curriculum and Teaching, 2022. Vol. 11, No. 4. P. 108-119. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6827>
38. Kruty K., Holiuk O., Desnova I., Shykyrynska O. Formation of Digital Competence of Students of Pedagogical Institutions of Higher Education in Ukraine in the Post-COVID Space. University and institutional scientific research: Collective monograph. 2022. 245-261. <https://phaidra.univie.ac.at/view/o:1621278>
39. Carretero Gomez S., Vuorikari R. and Punie Y. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use, EUR 28558 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2017. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC106281>
40. Gialamas V., Nikolopoulou K. In-service and pre-service early childhood teachers' views and intentions about ICT use in early childhood settings: A comparative study. Computers & Education, 2010, 55, pp. 333-341. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360131510000333?via%3>

Dihub

41. Spivakovsky A., Petukhova L., Anisimova O., Horlova A., Kotkova V., Volianiuk A. ICT as a Key Instrument for a Balanced System of Pedagogical Education. ICTERI.2020.URL:<https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0.85096419582&origin=AuthorNamesList&txGid=cff8324efb62ed78a72d9cda35befe10>
42. Kerckaert, S., Vanderlinde, R., & van Braak, J., The role of ICT in early childhood education: Scale development and research on ICT use and influencing factors. *European Early Childhood Education Research Journal*, 2015.23 (2), 183–199.
43. Vorkapić, ST. & Milovanović, S., Computer use in pre-school education: The attitudes of the future pre-school teachers in Croatia. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 2012.42 (2), 217–229.
44. Wartella, E., Blackwell, C. K., Lauricella, A. R., & Robb, B. R. Technology in the lives of educators and early childhood programs: 2012 Survey of Early Childhood educators. Latrobe, PA: The Fred Rogers Center for Early Learning and Children's Media.2013.
45. Yelland, N., Reconceptualising Play and Learning in the Lives of Young Children. *Australasian Journal of Early Childhood*, 2011.36 (2), 4–12.
46. Hew, KF & Brush, T., Integrating technology into K-12 teaching and learning: Current knowledge gaps and recommendations for future research. *Educational Technology Research and Development*, 2007.55 (3), 223–252.
47. Hvit, S., Sma förskolebarns berättande med stöd av den interaktiva tavlan. *Specialpedagogisk tidsskrift*, 2010.1(2), 24–25.
48. Lin, C-H., Application of a model for the integration of technology in kindergarten: An empirical investigation in Taiwan. *Early Childhood Education Journal*, 2012. 40 (1), 5–17.
49. Ljung-Djärf, A. To play or not to play – that is the question: Computer use within three Swedish preschools. *Early Education & Development*, 2008.19 (2), 330–339.

50. McGarr, O., The development of ICT across the curriculum in Irish schools: A historical perspective. *British Journal of Educational Technology*, 2009.40 (6), 1094–1108.
51. McPake J., Plowman L. & Stephen C., Pre-school children creating and communicating with digital technologies in the home. *British Journal of Educational Technology*, 2012. 44 (3), 421–431.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

**SUOMI
FINLAND**

Finn Church Aid

GoGlobal

№ GC_ 10167 18.11.2024

СЕРТИФІКАТ

підтверджує, що

НЕХАЄВА ВІКТОРІЯ

успішно пройшов/пройшла навчання за програмою

«КОЛИ СВІТ НА МЕЖІ ЗМІН: ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ШКОЛИ, ЧУТЛИВОЇ ДО ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я»

у змішаному форматі (онлайн та офлайн)
з 20.08.2024 по 27.09.2024,

під час якої ознайомився/ознайомилась з наступними темами:

1. Впровадження травма-інформованого підходу.
2. Створення травма-чутливого середовища.
3. Розвиток резильєнтності.
4. Впровадження соціально-емоційного навчання.
5. Робота зі складними ситуаціями.

Тривалість: 10 годин (0,3 кредиту ЄКТС)

Директорка
Громадської організації «ГО ГЛОБАЛ»

 ТЕТЯНА КОВРИГА

Сертифікат розроблено відповідно до п. 13 постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 (із змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 27 грудня 2019 року № 1133).

Тренінгова програма «Коли світ на межі змін: впровадження моделі школи, чутливої до психічного здоров'я» реалізується ГО «ГО ГЛОБАЛ» за фінансової підтримки фінської міжнародної неурядової організації Finn Church Aid (FCA) та Міністерства закордонних справ Фінляндії.

Додаток 2.

Анкета

**«Цифрові засоби в освітньому процесі закладу дошкільної освіти,
проблеми та виклики»**

Просимо Вас взяти участь в опитуванні, мета якого — виявлення проблем та викликів, пов'язаних із використанням цифрових засобів у освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

1. Оцініть загальний рівень використання цифрових технологій у Вашому закладі дошкільної освіти:

- a) Дуже високий
- b) Високий
- c) Середній
- d) Низький
- e) Дуже низький

2. Які проблеми виникають під час використання цифрових засобів? (оберіть всі актуальні варіанти)

- a) Нестача матеріально-технічного забезпечення
- b) Відсутність якісного інтернету
- c) Збільшення навантаження на вихователів
- d) Недостатній рівень цифрової компетентності педагогів
- e) Психологічні труднощі
- f) Зниження якості освітніх послуг
- g) Інше (вказіть): _____

3. Оцініть ступінь впливу цифрових технологій на освітній процес (за 5-бальною шкалою):

1 — негативний вплив, 5 — позитивний вплив.

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

4. Що, на Вашу думку, потрібно удосконалити для підвищення ефективності використання цифрових технологій? (вказіть своє думку):

5. Яка ваша роль у освітньому процесі?

- a) Вихователь
- b) Методист
- c) Керівник закладу
- d) Батьки
- e) Інше (вказіть): _____

Дякуємо за ваші відповіді!

Додаток 3.

Анкета

«Готовність до інтеграції цифрових навичок у професійну діяльність»

Розділ 1.

1. Оцініть свої знання та вміння працювати з нижченаведеними цифровими технологіями, обравши одну з відповідей:

Інтерактивна дошка:

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

Проектор:

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

Телевізор:

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

Планшет:

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

Комп'ютер:

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

Ноутбук:

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

Інтернет (включно з пошуком інформації, роботою з електронною поштою та онлайн-інструментами):

☐ Не здатний

☐ Задовільно

☐ Добре

☐ Відмінно

2. Оцініть частоту використання цифрових технологій у своїй професійній діяльності, обравши одну з відповідей:

Перегляд мультифільмів або освітніх відео:

- ☐ Ніколи
- ☐ Рідко
- ☐ Іноді
- ☐ Часто
- ☐ Завжди

Прослуховування музики:

- ☐ Ніколи
- ☐ Рідко
- ☐ Іноді
- ☐ Часто
- ☐ Завжди

Гра в комп'ютерні ігри:

- ☐ Ніколи
- ☐ Рідко
- ☐ Іноді
- ☐ Часто
- ☐ Завжди

Малювання за допомогою цифрових інструментів:

- ☐ Ніколи
- ☐ Рідко
- ☐ Іноді
- ☐ Часто
- ☐ Завжди

Відвідування сайтів, призначених для дітей:

- ☐ Ніколи
- ☐ Рідко
- ☐ Іноді
- ☐ Часто

☐ Завжди

Слухання онлайн-казок:

- ☐ Ніколи
- ☐ Рідко
- ☐ Іноді
- ☐ Часто
- ☐ Завжди

Розділ 2.

1. Оцініть частоту використання цифрових технологій у своїй професійній діяльності, обравши одну з відповідей:

Використання цифрових технологій

для підготовки занять та звітів:

- ☐ Ніколи
- ☐ Іноколи
- ☐ Часто
- ☐ Постійно

Інтернет для пошуку навчальних матеріалів:

- ☐ Ніколи
- ☐ Іноколи
- ☐ Часто
- ☐ Постійно

Використання цифрових технологій для спілкування з дітьми та батьками:

- ☐ Ніколи
- ☐ Іноколи
- ☐ Часто
- ☐ Постійно

Використання цифрових технологій

для контролю та оцінки прогресу та успішності дітей:

- ☐ Ніколи
- ☐ Іноколи
- ☐ Часто
- ☐ Постійно

Використання цифрових технологій для створення презентацій:

- ☐ Ніколи
- ☐ Іноколи
- ☐ Часто
- ☐ Постійно

Використання цифрових технологій для підготовки та поширення онлайн-завдань:

- ☐ Ніколи
- ☐ Іноколи
- ☐ Часто
- ☐ Постійно